

ДО

НАУЧНОТО ЖУРИ,

назначено със

Заповед № РД 38-674/04.12.2018 г.

на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

СТАНОВИЩЕ

от д-р Огнян Стамболиев,

професор по Гражданско процесуално право

ОТНОСНО:

дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „доктор“
научна област 3. „Социални, стопански
и правни науки“

професионално направление 3.6. „Право“,
докторска програма „Римско частно право“,
Юридически факултет, Катедра „Теория
и история на държавата и правото“

Тема: „ФОРМУЛАРНИЯТ ПРОЦЕС“

Автор: Тихомир Рачев

Научен ръководител:

проф. д.ю.н. Малина Новкиришка-Стоянова

Основание за изготвяне на становището:

Заповед № РД 674– /04.12.2018 г.

на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

I. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА

Тихомир Николаев Рачев е завършил специалност „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2014 г. Владее френски и английски език. След дипломирането си като магистър по право печели конкурс и става редовен докторант по

Римско частно право. През 2017 г. докторантурата му се преобразува в задочна форма като срокът на обучение е 01.10.2018 г.

По време на докторантурата си г-н Рачев води семинарните занятия по „Римско частно право“. Участва в създаването и работата на кръжока по „Римско частно право“. Участва активно в конгресите на Балканската асоциация по римско право. Също така работи по администрирането на единствения в централна и източна Европа специализиран сайт по Римско права и издаването на електронното списание по Римско права – IUS ROMANUM.

2. АКТУАЛНОСТ НА ТЕМАТА

Докторската работа на г-н Рачев е посветена на римския граждански процес. По темата има публикувани няколко статии и една монография на проф. Михаил Андреев. Авторът прави едно своеобразно продължение на тези, а и на други публикации, направени от чужди автори, като аргументирано дискутира с тях. Той представя една малко или повече различна теза за римския формуларен процес. В работата му по интересен начин се включва материалноправното и процесуалното съдържание на римските институции, като от тях дори стига до съвременния граждански процес. В крайна сметка мога да заключа, че темата е актуална и значима за съвременното право.

3. ПОЗНАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА

Докторантът Т. Рачев има голяма езикова култура, което му е позволило да се запознае с редица източници по темата. Специализира в Италия, Франция и Швейцария и по време на специализациите си е ползвал възможността да се запознае с достъпните в съответните страни източници. Във включената към

дисертационния труд библиография фигурират 150 заглавия на различни езици. Има 104 цитата на Дигестите на Юстиниан, повече от 50 – на институциите на Гай и още 26 – на други автори от същата епоха.

Това показва задълбочено и сериозно познаване на темата и нейното обосновано разработване.

4. ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Представеният за защита труд е в обем на 363 страници. Като структура той се състои от увод, три глави и заключение, което е разумно и обосновано. Спазени са изискванията на чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ. Основните теми на трите глави са развити в пълнота и изводите са изведени в заключението.

В **Увода** е направен анализ на съществуващата литература, отбелязани са целите и задачите на изследването.

В **Глава първа** е формулирано понятието „формуларен процес“. Разгледани са разбиранията на римските юристи и интерпретирането им в романистиката. Изяснени са основополагащите термини и понятия за гражданския процес. Представено е римскоправното разбиране за субективно право и *actio*. Приносен момент е изясняването на *причините за възникването, прилагането и значението на процедурата за римското частно право*. В Раздел III е разгледано развитието на гражданското правораздаване от легисакционната процедура до възникването на формуларния процес.

В **Глава втора**, наименувана „Съдебна организация“, са разгледани органите, осъществяващи правораздаването в Древния Рим. Принос е *посочването на всички магистрати, като*

детайлно са разгледани техните функции като основа за развитието на формуларната процедура, което често се пренебрегва. Особено внимание е отделено на муниципалните магистрати и провинциалните управители, притежаващи правораздавателна власт.

В Глава трета се анализира формуларната процедура. Авторът подробно се спира на двете фази в производството и доказва публичноправния му характер. Удачно са разгледани действията на ищеца и ответника, времето и мястото на производството, действията на магистрата. Също така е обърнато внимание на формулата, същината и ефектите на *litis contestatio*. Разгледани са правата и задълженията на съдията, същността на решението и неговите последици, както и възможните му пороци. Приносен момент са *нови гледни точки за същността на нейното действие, а също така и за значението ѝ за развитието на формуларната процедура.*

В Заключението си докторантът обобщава резултатите от изследването. Направен е опит за свързване на достигнатото от съвременната романистика и съвременната наука за гражданския процес.

Приносите са ясно и точно обозначени и намирам че трябва да бъдат отчетени по достойнство.

Авторефератът отговаря на изискванията и коректно отразява съдържанието на труда и приносите в него.

Дисертантът Т. Рачев представя 5 публикации по темата на дисертацията.

По мое мнение недостатък в работата е че не се прави в достатъчна степен връзка със съвременния граждански процес. Това, разбира се, е доста често срещано явление при имащите историческо значение изследвания. Но се питам има ли смисъл да се занимаваме с историята, и по-специално с римското право, ако не извличаме нещо полезно от него за настоящето. Впрочем, това е една бележка с доста дискуссионен характер. Авторът обаче излага тезата за преосмисляне на употребата на съвременни правно-технически термини в контекста на римското право, чието значение създава илюзорност за сходство и провокира неуместни аналогии между римското и съвременното право

Разбира се, към работата биха могли да се отправят и други бележки. Така например докторантът е пропуснал да вземе отношение към въпроса какво би станало, ако съдията в процеса не се произнесе с решение по спора, респ. дали в такъв случай носи отговорност (включително гражданскоправна).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представената за защита докторска работа на Тихомир Рачев „Формуларният процес“ съдържа научни резултати, които представляват оригинален принос и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на прилагане на този закон и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Трудът доказва, че докторантът има задълбочени теоретични знания по Римско частно право, умение за провеждане на научно изследване с оригинални приноси.

Ето защо съм убеден в положителната оценка на представения за защита труд. Препоръчвам на научното жури да гласува утвърдително, което ще сторя и аз самият, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Римско частно право“ на докторанта Тихомир Николаев Рачев.

С уважение: